

Azonosító
jel:

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2025. május 5.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2025. május 5. 9:00

Időtartam: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

Fontos tudnivalók

Ossza be a 240 percet úgy, hogy minden feladatra legyen elég ideje!

Alaposan olvassa el a feladatokat, kérdéseket, szempontokat!

Bátran fogalmazzon meg önálló véleményt, ahol azt kéri a feladat!

Írásait gondosan szerkessze, helyesírását ellenőrizze a szótárból, ha bizonytalan!

A költői-írói helyesírás átvétele saját szövegében nem hiba, ha az idézet szó szerinti és idézőjellel jelölt. Amennyiben az idézet jelöletlen és/vagy tartalmi idézet, akkor ügyeljen arra, hogy *A magyar helyesírás szabályainak 12. kiadása* alapján írja az adott szót!

Ékezethasználata pongyolának minősül, ha az egyezményes ékezetek helyett egyéni jeleket használ. Az egyéni írássajátosságok nem mentesítenek a hosszú és a rövid magánhangzók megkülönböztetésének kötelezettsége alól.

Jegyzeteket, vázlatot készíthet, de ügyeljen, hogy azok elváljanak a kész fogalmazásoktól!

Ha a megoldott feladatokban javítani akar, akkor a javítani kívánt szót / szavakat húzza át, a helyesnek vélt szót / szavakat pedig írja le újra!

Eredményes munkát kívánunk!

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor***Olvasa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldja meg a feladatokat!*****Mennyire modern – s modern-e Jókai Mór?**Részletek Fried István *Jókai Mór életrajzai és más furcsaságok* című kötetéből

A kérdés az újabb Jókai-kutatások során merült föl [...]. Jókai nem gyömöszölhető be sem abba a kategóriába, amelynek körvonalazása részint saját magától származik, különböző önértelmezéseiben, nem utolsósorban regényeihez mellékelt kései utószavaiban, sem abba, amely másoktól származik: nem kevés leegyszerűsítéssel romantikus klisék szerzőjeként emlegetve (angyal-ördög figuráit, nemzeti mitológiát teremtő fáradozásait), sem abba, amely realista-naturalista irányzatpoétikák elvárásaitól vezettetik. Eisemann György szavaival élve, Jókai a „folytatódó romantika” alkotója, a magyar irodalomban (és talán nem csak ott) még a 20. századba is átnyúló művészeti elképzelés reprezentatív, nemcsak az olvasóközönség tisztelt és szeretett (fő)szereplője; akinek életműve nem a valahová bizonyosan besorolhatóságtól kaphat elismerő vagy elmarasztaló minősítést. Kudarcos minden törekvés, mely a 19. század eltérő prózapoétikái szerint regényalakzatokat formáló írószemélyiségek szerényebb kortársaként láttatná. Egyébként bár a naturalizmusra a maga módján reagált, inkább ellenkezéssel, a gyakorlatban élt némely eszközével. Zolát idézte, de Dosztojevszkij-hivatkozásra is bukkanhatunk életművében. Ez azonban legfeljebb az író tájékozódásáról árulkodik, nem művei korszerűségéről vagy korszerűtlenségéről. A Flaubert felé vezető nyom is föltárható egy kevesebbet emlegetett Jókai-regényt olvasva, mint az kitetszik Hansági Ágnes kutatásaiból.

Mindezt tekintetbe véve, újra föltehető a kérdés: modern szerző-e Jókai? A válasz elől nem tanácsos kitérni: attól függ, mit értünk modernségen, honnan számítjuk az irodalmi modernség kezdetét. [...]

Nyilván nem egyetlen mű nyomán adható erre válasz, ha egyáltalán szükséges az így feltett kérdés(ekre) válaszolni. [...] Zola naturalizmusa éppen úgy nem mentes a romantikától, mint ahogy még Dosztojevszkij esetében is megfontolandó: nemcsak Victor Hugót becsülte sokra, Puskin-émlékbeszédében éppen a *Cigányok* jelentőségére utalt, arra az elbeszélő költeményre, amelyet Jókai is lefordított. A romantika évszázados történetében ugyan nem a Lovejoy¹ értelmében gondolt „romantikák”-ról, hanem a koronként és a nemzeti irodalmakként változó romantikáról talán érdekesebb elmélkedni. A magyar romantika Vörösmartyval „tört át”, de még Krúdy Gyula sem mondott le róla, a „ködlovagok”² sem. Ady Endrénél is fölbukkannak nyomai, a 20. század magyar történelmi regényeinek jórésztében is felfedezhetők a romantikus kezdemények. [...]

Jókairól elhitték kortársai, jórészt utókora is, hogy az, akinek látszik, aztán az, akiről Gyulai Pál nem győzött elég rosszat (ritkán jót) mondani, akit hol a közönségnek állítólagos hízelgése, hol eredendő felületessége (?) miatt el lehetett marasztalni, akinek egy avulóban lévő, sőt avult romantika számos vétkét föl lehetett róni, ami illúziókba ringatta olvasóit. Mindeközben Jókai járta a maga külön útját, egyre csak bonyolította és „formailag” rétegezte a maga prózáját, mind több területet meghódítva az alaptörténeteket újra – másképpen, sejtelmesebben beszélt el.

¹ Lovejoy, Arthur O. szerint a „romantikus” kifejezés ma már olyan sok mindent jelent, hogy önmagában nem jelent semmit. A romantika szó többes számú használatára tett javaslatot.

² ködlovagok: a századvég tétova, céltalan, sokszor magányos, meg nem értett alkotói

Nem tért ki az elől sem, hogy prózájában reflektáljon a maga prózájára, eljártsszon az elbeszéléssel, a lehető legártatlanabb arccal a lélek és a test olyan tartományaiba kalauzoljon, ahová korábban kevesen merészkedtek. [...]

Abba a hibába nem szabad esnünk, hogy csak azt ismerjük el korszerűnek és értékesnek, időtállónak, ami a „nyugati” irodalmakkal, irányzatokkal párhuzamosan halad. Az irodalomtörténetben nem létezik „ideáltípus”, amelyet feltétlenül és mindenáron követni kell, amelyhez közeledni kötelező előírás. Kelet-Közép-Európában már a romantika sem azt jelentette, amit a német vagy az angol irodalomban. [...]

Jókai még formai kísérleteivel is a romantikán *belül* maradt, élete végéig romantikus regényíró, nem kérhető rajta számon a polifonikus regény, amely Dosztojevszkijnek megkülönböztető jellemzője. Ami Jókai „világirodalmi” viszonyulásait és „választásait” illeti, gyümölcsözőbb, ha azt kutatjuk: mint tágította ki novella- és regénykísérleteivel a romantikának maga megszabta határait, s ha nem fordult is szembe népszerűségét meghozó prózai epikájával (miért tette volna?), többnyire maga vonta kétségbe ennek időszerűségét, főleg az 1880-as esztendőktől kezdve. Epikájában saját „ideáljai”-tól távolodva, akarva-akaratlan szembe kellett néznie azokkal a prózai törekvésekkel, amelyeket nyilatkozataiban el- és megítélt, de amelyeket regényeiben a maga módján érvényesíteni próbált. Bori Imre volt az első, aki különös hangsúllyal emlegette Jókai szerelem-megjelenítésének újszerűségét, a morbid erotika megjelenítését, a nagyvárosi tematika egyre rétegzettebb megszólaltatását, a 18. századi és a kortárs populáris kultúrának az eddigiektől eltérő, tehát nem a népies, nem falusias-patriarchális viszonyok közé helyezett feldolgozását, a századvégi szórakozás tereinek és alakjainak benyomulását novelláiba, regényeibe, verses formában pedig a politikai, társasági bökversek, a chansonok, a kuplék, a karikarisztikus szolás irodalmi elfogadtatására irányuló törekvését, élclapjában írás és rajz/illusztráció közös történetmondása újszerűségét. [...]

Minden századforduló felé haladás előhívja írók számvetésre készítetését, rettegéseit, nosztalgikus érzéseit. Az irodalmi világ sem maradt mozdulatlan, személyesen is megismerte az ifjú nemzedéket, eljutott hozzá Bródy Sándor, Gárdonyi Géza, Herczeg Ferenc néhány műve. A regény és általában a prózai epika diadalútja, felülértékelődése, legfontosabb, legnépszerűbb műfajjá válása akár elégtétellel is tölthette volna el; ám az 1880-as, 1890-es esztendők európai regénye alig-alig emlékeztetett azokéra, akiktől Jókai tanult (Dickens, Victor Hugo). Jókai – minden látszat és jó néhány megnyilatkozás ellenére – nem maradt tétlen, nem azon a vágányon haladt, amely nyílegyenesen látszott futni a múltból a jövőbe, mégsem siklott ki pályája, beleállt a „verseny”-be, mást és másképpen írt, ha úgy látta jónak: bűnügyi elbeszélést (olykor humorral töltve), nagyvárosi regényt, utópiát, pikareszket, cirkuszi történetet, a Medúza szépségét, vitaszöveggé alakítván a történetmondást. Formailag nemegyszer meglepően, többnyire társadalmi változásokat és változatokat gondoltatott el. Nem fáradt el, nem merült ki. A kortársak jöttek zavarba, nem ő. A kritika meg többnyire csak hallgatással (nem) felelt.

Forrás: Fried István (2024): *Jókai Mór életrajzai és más furcsaságok*. Tiszatáj Könyvek, Szeged 2024. 279 l.

A feladatlap bázisszövege az eredeti forrásszöveg módosításával (rövidítésével, nyelvtani egyszerűsítésével), de az eredeti szöveg integritásának megtartása mellett jött létre.

1. Soroljon fel az olvasott tanulmányrészlet alapján két olyan jellemző vonást, mely Jókait egyértelműen a romantika stílusirányzatához kapcsolja!

- _____
- _____

2 pont

2. Bizonyítsa az olvasott tanulmányrészlet alapján, hogy Jókai – bár élete végéig romantikus regényíró, a „folytatódó romantika” alkotója –, el is távolodott a romantikától, meghaladta azt! Két eltérő válaszelemet említsen!

- _____
- _____

2 pont

3. Nevezzen meg egy francia, egy orosz és egy angol szerzőt, akit a tanulmányrészlet valamilyen összefüggésben említ Jókáival! A három név ér együtt 1 pontot.

francia szerző: _____

orosz szerző: _____

angol szerző: _____

1 pont

4. Ön szerint miért nem „gyömöszölhető be” Jókai semmilyen kategóriába? Két eltérő válaszelemet említsen a szöveg alapján!

- _____
- _____

2 pont

5. A bázisszövegben több irodalomtörténész neve szerepel. Az alábbiakban tőlük olvashat egy-egy olyan idézetet, amely tartalmi összefüggésben van a szöveg valamely részletével. Keresse meg a kapcsolatot az idézet és a bázisszöveg egy részlete között! Húzza alá annak az irodalomtörténésznek a nevét, akitől az idézet származik!

a)

„Bárhová nézünk ezekben a regényekben, a »szép« valóság mögött a »rút«, ám igaz, éppen ezért Medúza-arca mutatja meg magát. Baudelaire »döggépzete«, amely bejárta Európát, Magyarországon Jókai regényeiben talált otthonra.”

Bori Imre

Hansági Ágnes

Gyulai Pál

1 pont

b)

[Az író] „a »*Bovaryné*-ban megalkotott realista regénynek« maga lesz az első rombolója [...] ösztönösen érzett rá a műfaj (a 19. századi lineáris elbeszélésre alapozott ún. nagyregény) »halálára«.”

Bori Imre

Eisemann György

Hansági Ágnes

1 pont

c)

„Az út, melyen Jókai annyi öntetszéssel s a nagy tömeg tapsai közt jár, nem az igaz művészeté. [...] [Jókai] oly leleményes rendező, oly szemkápráztató díszletmester, hogy majd mindig tud valami hatást előidézni s a nagy tömeg obligát tapsai sohasem maradnak el.”

Eisemann György

Gyulai Pál

Fried István

1 pont

6. A regényt sokáig irodalom alatti műfajnak tekintették, a 18. század közepétől azonban egyre népszerűbb műfajjá vált. Nevezzen meg két okot ismeretei alapján, ami hozzájárult a regény „irodalmivá” válásához!

- _____
- _____

2 pont

7. A regénynek számtalan válfajával találkozott tanulmányai során. Az alábbi táblázat első oszlopa ezek közül sorol fel néhányat. Írjon példát mindegyikre a felsorolt szerzők és művek közül válogatva! Minden rovatba egy információ kerülhet.

(14–12 jó válasz 5 pont. 11–10 jó válasz 4 pont. 9–7 jó válasz 3 pont. 6–5 jó válasz 2 pont. 4 jó válasz 1 pont)

Szerzők: Cervantes, Goethe, Puskin, Stendhal, Scott (Walter), Swift, Voltaire

Regénycímek: *Anyegin*, *Az ifjú Werther szenvedései (Werther)*, *Candide avagy az optimizmus (Candide)*, *Don Quijote*, *Gulliver utazásai*, *Ivanhoe*, *Vörös és fekete*

A regény válfajai, típusai	Szerzők	Regénycímek
lovagregény/lovagregény paródia		
tézisregény		
ellenutópia/ellenutópiaszerű példázat		
napló- és levélregény		
történelmi regény		
verses regény		
analitikus regény és karrierregény		

5 pont

8. Az alábbiakban három részletet olvashat a 7. feladatban felsorolt egy-egy regényből. Az idézett, jellegzetes részek alapján állapítsa meg, mely regényekből valók az idézetek!

a) *Augusztus 21.*

Hasztalan nyújtom feléje a karomat reggel, ha nehéz álmomból ébredek, hasztalan keresem ágyamban éjszaka, ha egy boldog, ártatlan álom rászedett, mintha ömellette ülnék a réten, és fogná s ezer csókkal borítanám a kezét. Ó, ha ilyenkor, még félig az álom révületében, utána nyúlok, és ettől felébredek - könnyek árja zuhog fuldokló szívemből, és vigasztalan zokogok a sötét jövő felé.

Augusztus 22.

Szerencsétlenség ez, Wilhelm, tevékeny erőim nyugtalan tétlenségre hangolódtak le, nem bírom a restséget, és tenni se tudok semmit. A képzeletem elapadt, semmi érzés nem kapcsol a természethez, és undorodom a könyvektől. Ha elvesztettük saját magunkat, mindenünk elveszett.

A regény címe: _____

1 pont

b) Pangloss a metafizikával vegyes teológiát s a kozmológiával kapcsolatos kretinológiát tanította. Remekül tudta bizonyítani, hogy nincs okozat ok nélkül, hogy ebben a lehető legeslegjobb világban a nemes báró kastélya a legeslegszebb várkastély, s hogy a nemes báróné a bárónék legjobbika. – Bizonyos – mondta s kimutatható, hogy nem is lehetnek másképp a dolgok, mert ha már mindennek célja van, minden, ugyebár, szükségképpen a legeslegjobb célért is van. [...] Következőleg, akik azt állítják, hogy minden jól van ezen a földön, ostobaságot állítanak: azt kellene mondaniok, hogy minden a legjobban van.”

A regény címe: _____

1 pont

c) Kora gyermekségétől fogva voltak elragadtató percek. Gyönyörrel gondolta el, hogy valamikor majd megismerkedhetik a párisi szép asszonyokkal; valami hősi tettel magára fogja vonni a figyelmüket. Miért ne lehetne, hogy egyikök belészeret, mint a hogy' Bonaparte-ot, a szegény tisztet, megszerette a ragyogó de Beauharnais asszony? Évek óta nem volt talán egyetlen órája sem, amelyben ne ismételte volna magában, hogy Bonaparte, a kopott és vagyontalan hadnagy, kardjával az egész világ urává tette magát. Ez a gondolat megnyihította szenvedéseit, amelyeket nagyoknak vélt, és megkettőzte jókedvét, ha öröme volt.

A regény címe: _____

1 pont

9. A romantikát követő modernség az epikában – így a regényben is – jelentős fordulatot hozott. Mutassa be ezt a fordulatot oly módon, hogy húzza alá az alábbi szövegben a megfelelő szót!

A század második felére NŐ / CSÖKKEN a cselekmény egységesítő szerepe. FELLAZUL / ERŐSÖDIK a történet ok-okozati összefüggésrendje. A METONIMIKUS / METAFORIKUS elbeszélés helyére a METONIMIKUS / METAFORIKUS elbeszélés lép. MEGRENDÜL / ERŐSÖDIK a mindentudó elbeszélő szerepe.

5 pont

10. Az alábbiakban két részletet olvashat egy-egy regényből. A részletek alapján döntse el, hogy mely stílusirányzatok jellemző jegyeit hordozzák a szövegek!

a) „... arccal fölfelé, egyedül maradt a gyertya világában. Már csak hústömeg volt, egy csomó nedv és vér, egy lapát megromlott hús, egy vánkosra dobva. A gennyes pattanások ellepték az egész arcát, egyik hólyag a másikat érte, s beszáradva, beesve, szürkés sárszínükkel olyanok voltak már, mint egy halom penészes föld ezen az idomtalan roncsra, melyen nem látszott többé emberi vonás. Bal szeme teljesen eltűnt az erős gennyedés következtében; a másik, félig nyitva, beesett, mint valami sötét, rothadásos lyuk. Az orr még gennyedt. Egész vöröses kéreg támadt az egyik arcán, s ellepte a száját, s ocsmány mosolyra torzította. S a megsemmisülésnek ezen a rettenetes és groteszk maszkján, a haj, az a gyönyörű haj még mindig megtartotta régi napos fényét, s mint valami arany patak omlott alá. Venus oszlásnak indult.”

A stílusirányzat megnevezése: _____

1 pont

b) „Jövel, édes borzadások órája! estvéli szürkület, mikor az elmém oly mélyen elandalodik, és képzelődésem a véghetetlennek tartományait járja!... A nap tüzes kereke lesüllyedt a hegyen túl. A szellők hívesebben lengenek. Csak egy-két magános szállangó bogárka repül fülem mellett el, és annál jobban növeli az esthajnal dicső csendességét... A képzeletek országlása kezdődik...

Suhog az estszél a falevelek között. A magas tölt hold függ a levegőben. Csípő híveséget harmatoz le... Minden homályos szegletéből a bokroknak csuda árnyékformák ballagnak elé!... Az én szívem megtelik szomorú emlékezettel szerelmes halottaimról... Ott a hold felett, dicsőült anyám! ott vagy te; egyetlen leányodat itt hagytad az emberek keménységének. Nézz le reám, kísérj mindenütt, légy őrző angyalom. Ha békétlenkedik ez a szív, nyugtasd meg. Ó, ha a szomorúság rágja, jelenj meg egy gyenge estszellőben, fuvallj orcámra jelenlétedül, és vidám leszek. De ha lehet - anyám, én édes anyám, végy fel hamar magadhoz...”

A stílusirányzat megnevezése: _____

1 pont

Azonosító
jel:

11. Az alábbiakban három, Ön által is ismert magyar regényből készült filmváltozat képeit látja. Adja meg a képek alapján annak a regények a címét, amelyből készült a filmváltozat!

a)

A regény címe: _____

1 pont

b)

A regény címe: _____

c)

1 pont

A regény címe: _____

1 pont

12. Olvassa el az alábbi részletet Orwell 1984 című regényéből, majd oldja meg a feladatokat!

„Persze az igék és a melléknevek közt végezzük a legnagyobb irtást, de a főnevek százait is teljes joggal kiirthatjuk. S nemcsak a rokon értelműeket, hanem az ellentétes értelműeket is. Mert ugyan miféle létjogosultsága van egy olyan szónak, amelyik pusztán csak egy másik szónak az ellentéte? Vegyük például a »jó« szót. Ha egyszer van egy olyan szavunk, mint a »jó«, ugyan mi szükség olyan szóra is, hogy »rossz«? A »nemjó« éppen olyan megfelelő... [...] Ha pedig a »jó« nyomatékosabb kifejezésére van szükség, mi értelme annak, hogy egész csomó olyan, teljesen haszontalan szót használjunk, mint például a »kitűnő«, a »ragyogó« meg a többi hasonló? Ezeknek a jelentését tökéletesen fedi a »pluszjó«, vagy a »duplapluszjó«, ha még fokozottabb értelmére van szükségünk. [...] A végén a jóság és a rosszság egész fogalomkörét ki fogja fejezni hat szó – azazhogy igazában egyetlenegy szó.”

a) Írjon egy-egy példát a szövegből az alábbiakra! A két jó példa együttesen ér 1 pontot.

zöngésség szerinti részleges hasonulás: _____

mutató névmás: _____

1 pont

b) Vizsgálja meg az alábbi összetett mondatot, majd

- **VAGY írja le a tagmondatok viszonyát**
- **VAGY rajzolja le a mondat ágrajzát egyértelmű jelölésekkel!**

Csak az egyik módon kell megoldania a feladatot.

1. Ha egyszer van egy olyan szavunk, /
2. mint a »jó«, /
3. ugyan mi szükség olyan szóra is, /
4. hogy »rossz«?

VAGY

A tagmondatok viszonya:

- **Főmondat:** _____
- _____
- _____
- _____

Azonosító
jel:

VAGY

A mondat ágrajza (pontos, egyértelmű jelölésekkel):

4 pont

c) Orwell regénye Óceániában játszódik. Mi Óceánia hivatalos nyelve?

_____

1 pont

13. Az alábbi meghatározások a népszerű irodalom egy-egy fogalmára vonatkoznak. Nevezze meg, melyek ezek a fogalmak, majd karikázza be annak a fogalomnak a betűjelét, amelyik nem műfaji kategória!

a) izgalmas, félelmet, rémületet keltő történet: _____

b) népszerű, az eladási listákat vezető könyv: _____

c) tudományos, fantasztikus regény, irodalom: _____

4 pont

40 pont

MŰÉRTTELMEZŐ SZÖVEGALKOTÁS: ÖSSZEHASONLÍTÓ ÉRTTELMEZÉS

Értelmezze az alábbi költeményeket! Elemzésében térjen ki a két vers lírai alanyának léthelyzetére és beszédmódjára! Mutassa be a művek műfaji sajátosságait, illetve poétikai eszközeik jelentésformáló szerepét!

Fogalmazása 600–800 szó terjedelmű legyen!

Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz Ne kérdezd, barátném! mint töltöm időmet, S távolléted alatt kedvem miben lelem! Tudod, elvesztettem édes enyelgőmet, Tudod, magam vagyok, mert te nem vagy velem. Lefestem szüretem estvélyi óráit, Ha már cselédimet nyugodni ereszttem, És csak alig hallom a vígság lármáit, Agg diófám alatt tüzeimet gerjeszttem. Leplembe burkolva könyökemre dülök, Kanócom pislogó lángjait szemlélem, A képzelet égi álmába merülök, S egy szebb lelki világ szent óráit élem. Az ősibogárnak busongó hangjai Felköltik lelkemnek minden érzéseit, S az emlékezetnek repdező szárnyai Visszahozzák éltem eltűnt örömeit. Életem képe ez. – Már elestvéledtem, Béborúlt az élet vidám álorcája! Még két mulatótárs van ébren mellettem: A szelíd szerelem hamvadó szikrája S bús melancholiám szomorgó nótája. [1804–1808 között]	Babits Mihály: Levél Ne kérdezd, barátom, hogy mit dolgozom mert csak vékony időm könyvét lapozom s ez a fáradt élet úgy tart pihenőt, mint üres könyv-oldal új szakasz előtt. A fű sarját nyírom, a fákat nyeselem, fázó bárány módján a Napot lesem. Lapokkal, levéllel halmos asztalom: zsongó gyepem ágya csendesebb halom. Asztalom bús szirtjén lapok, levelek, lelkekből verődött, nyugtalan sereg idevert madárraj, zsigog és csipog: üzenetek, élet, levelek, lapok... Ne várj tőlem semmit, távol jóbarát! Ne lesd a poétát, tirannus világ! Barlangba huzódott, sárkányokkal vív, szökevénynek látszik, aki volt oly hív. Szökevénynek látszik, lelke csupa dac, amit tőle várnak, sohse teszi azt. Jaj, szegény lélek, hát világ rabja légy? Vagy saját szobroznak hitvány majma légy? Búsan mosolyog rám kertemből a nyár, mert engem az ősz kezd aranyozni már, hervadt fa rozsdája, halálos arany, kit ez a fény von be, annak este van. Mint kit egy dús ünnep örömére rég talpig aranyba vont az éh-szemű nép, meztelen áll ott, eleven szobor: csak ő maga tudta, hogyan fuldokol.

Forrás: Berzsenyi Dániel összes versei (1986). Szépirodalmi Kiadó, Budapest 84–85.

Forrás: Babits Mihály összegyűjtött versei (1977). Osiris Kiadó, Budapest 375–376.

Azonosító
jel:

Azonosító
jel:

Azonosító
jel:

Azonosító
jel:

[illegible][illegible]

	Elérhető pontszám	Elért pontszám
Tartalom	25	
Szövegszerkezet	5	
Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10	
Összesen	40	

[illegible]

Azonosító
jel:

Azonosító
jel:

[illegible][illegible]

Azonosító
jel:

	Elérhető pontszám	Elért pontszám
Tartalom	5	
Problémaérzékenység	5	
Gondolatmenet	5	
Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5	
Összesen	20	

Helyesírás	Hibapontok száma a teljes dolgozatban	
	Vizsgapontok	

Azonosító
jel:

			pontszám	
			maximális	elért
I. Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			40	
II. Szövegalkotási feladatok	Műértelmező szöveg	Tartalom	25	
		Szövegszerkezet	5	
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10	
		Összesen	40	
	Reflektáló szöveg	Tartalom	5	
		Problémaérzékenység	5	
		Gondolatmenet	5	
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5	
		Összesen	20	
Helyesírás			-8	
Íráskép			-2	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma			100	

_____
dátum

_____
javító tanár

		pontszáma egész számra kerekítve	
		elért	programba beírt
I. Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			
II. Szövegalkotási feladatok	Műértelmező szöveg		
	Reflektáló szöveg		
Helyesírás			
Íráskép			

_____
dátum

_____
dátum

_____
javító tanár

_____
jegyző